

NEE, TENZIJ-TOETS BETHANIË TE SOESTERBERG

© 2014 Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, Culemborg

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Beesdseweg 3-18
4104 AW Culemborg
T 0345 753 275
M info@bureau-iridis.nl
W www.bureau-iridis.nl
KvK 110 557 87
BTWNR NL 8212 39 119 BO1
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst en samenstelling: P. Maas, Adviseur Ecologie
Veldwerk: J. Maassen en dhr. J. Lidster
Controle: M. van Delft, Teamleider
Th. de Jong, algemeen directeur
Foto's in rapport: Ecologisch Adviesbureau Viridis

Projectnummer: 2014-03
Wijze van citeren: Maas, P., 2013. Nee, tenzij-toets.
Bethanië te Soesterberg. Ecologisch
Adviesbureau Viridis, Culemborg.

In opdracht van: Amersfoortsestraat VOF
Contactpersoon: dhr. F. Zwetsloot

Status: Definitief, 12 juni 2014
Ondertekening: dhr. Th. de Jong, Directeur
Paraaf:

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal (Basis Registratie Topografie Kadaster 2013, tenzij anders wordt vermeld) inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

Inhoud

1 Inleiding	1	4 'Nee, tenzij'-toets	11
1.1 Aanleiding en context	1	4.1 Ecologische functie	11
1.2 Vraagstelling	1	4.2 Eenheid en robuustheid	13
1.3 Leeswijzer	1	4.3 Aanwezigheid bijzondere soorten	14
		4.4 Aanwezigheid essentiële verbindingen	15
2 Gebiedsbeschrijving	3	5 Conclusie en advies	17
2.1 Ligging van Bethanië	3	5.1 Flora- en faunawet	17
2.2 Terrein en omgeving	3	5.2 Nee, tenzij'-toets	17
2.3 Geplande ontwikkeling	5	5.3 Effectbeoordeling	17
		5.4 Ja, mits...	18
		5.5 Mitigerende maatregelen	18
3 Relevante natuurwetgeving en -beleid	7	6 Literatuur	19
3.1 Wettelijk kader	7		
3.2 Relevante natuurwetgeving	7		
3.2.1 Natuurbeschermingswet	7		
3.2.2 Flora- en faunawet	7		
3.3 Ecologische Hoofdstructuur	8		
3.4 Toetsing EHS-beleid	8		

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Het terrein “Bethanië” wordt opnieuw ontwikkeld waarbij de woonfunctie van acht bestaande geschaalde woonhuizen wordt hersteld. Nu is in de geschaalde woonhuizen een medisch kinderdagverblijf en zorgschool gevestigd. Hiervoor wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. De ingrepen omvatten onder meer nieuwbouw en de sloop van (delen van) bestaande bebouwing.

Toetsing Flora- en faunawet

Omdat bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden mogelijk verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden heeft de opdrachtgever Bureau Viridis gevraagd onderzoek uit te voeren. Dit onderzoek bestond uit een oriënterend veldbezoek en een vleermuizenonderzoek naar paarverblijfplaatsen in het najaar van 2013 en onderzoek in 2014, onder andere naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Dit is op drie momenten in de voorzomer van 2014 uitgevoerd.

Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

Het gehele terrein van Bethanië is gelegen binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De gewenste ruimtelijke ontwikkelingen op het terrein tasten mogelijk de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS aan. De effecten van de ruimtelijke ontwikkeling dient getoetst te worden middels een “Nee, tenzij”-toets. In dit kader heeft Amersfoortsestraat VOF aan Ecologisch Adviesbureau Viridis gevraagd een “Nee, tenzij”-toets uit te voeren en daarvan een rapport op te stellen.

Op basis van onderzoek en een goede beschrijving van de ingreep wordt een analyse gemaakt van de invloed die de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling mogelijk kan hebben op de aanwezige EHS.

1.2 Vraagstelling

In voorliggend rapport wordt beoordeeld of en in welke mate de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, waarvoor een nieuw bestemmingsplan opgesteld zal worden, de aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS kunnen aantasten.

De volgende vragen worden in deze rapportage beantwoord:

- Wat zijn de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de grenzen van het terrein van Bethanië?
- Zijn er door de ruimtelijke ontwikkeling negatieve effecten op deze wezenlijke kenmerken en waarden te verwachten?
- Zo ja, op welke wijze kunnen deze effecten gemitigeerd of gecompenseerd worden?

De “Nee, tenzij”-toets is conform de beslisboom voor Utrechtse toepassing van het “Nee, tenzij” in de Ecologische Hoofdstructuur uitgevoerd. De resultaten van het onderzoek wijzen uit of er sprake is van een significante aantasting van de EHS. De resultaten van dit onderzoek moeten worden opgenomen in de toelichting van het bestemmingsplan.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het onderzoeksgebied en de gewenste ruimtelijke ontwikkeling op het terrein kort beschreven. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de natuurwetgeving en -beleid in Nederland. In hoofdstuk 4 wordt onderzocht of er sprake is van een significante aantasting van aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. In hoofdstuk 5 is de conclusie en het advies m.b.t. de planologische gebiedsbescherming opgenomen.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging van Bethanië

Bethanië ligt aan de Amersfoortsestraat 119 te Soesterberg, achter het kantoor aan de voorzijde van het perceel. Bethanië was een medisch kinderdagverblijf en zorgschool. Het is een complex met diverse geschakelde woonhuizen in een bosrijke omgeving. In figuur 1 is de ligging van het gebied met bijbehorende begrenzing te zien.

2.2 Terrein en omgeving

Op het terrein van Bethanië zijn zowel hoog- als laagbouw gelegen. Bij de gebouwen zijn enkele kleine opslagschuurtjes gelegen. Rond de gebouwen is een schraal grasland/gazon aanwezig dat gebruikt wordt als openbaar groen. Plaatselijk heeft dit gazon een meer natuurlijk karakter met soorten als muizenootje en het korstmos gevokt heidestaartje.

Verspreid op het terrein staan verschillende solitaire bomen. Het terrein wordt verder omsloten door een open bosgebied. Dit bos is tamelijk jong en wordt gedomineerd door jonge bomen en bomen van een gemiddelde omvang.

De onderbegroeiing is plaatselijk dicht en bestaat aan de randen afwisselend uit brandnetelvelden en houtopslag. Op veel plaatsen is nauwelijks sprake van een ondergroei. De vegetatiestructuur van noordelijke bosrand vormt mogelijk een geschikt biotoop voor hazelworm. Voor een aantal andere beschermde soorten, zoals boommarter, eekhoorn, vleermuizen en jaarrond beschermde vogelnesten, is het gebied tevens geschikt. Gezien de geringe grootte van het terrein kan het slechts een onderdeel van het leefgebied van deze soorten zijn.

Figuur 1 | Overzicht van de ligging van Bethanië aan de Amersfoortsestraat 119 te Soesterberg (gemeente Soest).

In de onderstaande afbeeldingen is een impressie van het terrein te zien (afbeelding 1 t/m 6).

Afbeelding 1 | Bestaande bebouwing Bethanië.

Afbeelding 2 | Bestaande bebouwing Bethanië.

Afbeelding 3 | Speelplaats Bethanië.

Afbeelding 4 | Opslagschuur op het terrein.

Afbeelding 5 | Dichte onderbegroeiingen.

Afbeelding 6 | Open bosstructuur op het terrein.

2.3 Geplande ontwikkeling

De huidige bestemming van het projectgebied is “Maatschappelijk” met als dubbelbestemming Waarde Ecologie en Waarde archeologie.

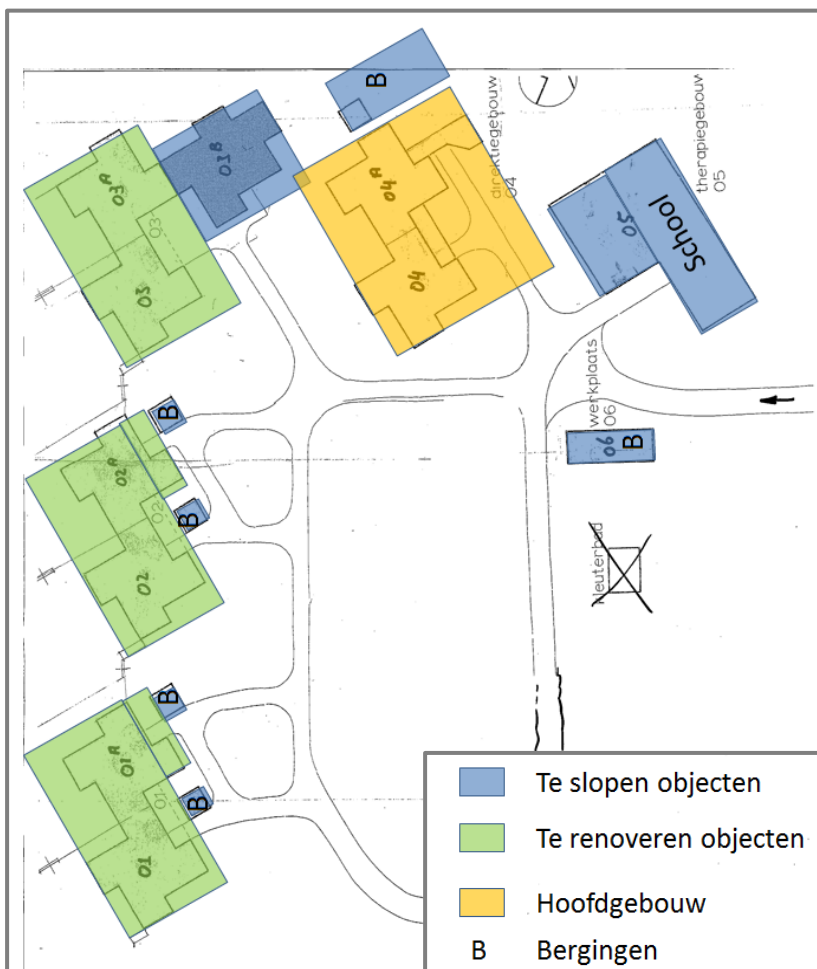
De voor de bestemming “Maatschappelijk” aangewezen gronden zijn bestemd voor maatschappelijke voorzieningen in de vorm van een woonzorgvoorziening met maximaal 20 wooneenheden, inclusief de daarbij behorende gemeenschappelijke ruimtes en een wooneenheid voor de beheerder, alsmede voorzieningen op het gebied van verenigingsleven, cultuur, onderwijs, opvoeding, kinderopvang voor kinderen van 0 tot en met 12 jaar, recreatie, gezondheids- en revalidatiezorg.

De woningen op het terrein zijn reeds geschikt voor permanente bewoning door particulieren en worden kwalitatief verbeterd. Een deel van de aanwezige bebouwingen op het terrein wordt gesloopt en bovendien vindt nieuwbouw plaats. Hierdoor zal het bebouwde oppervlak toenemen met 236 m² tot 1871 m². Hiervoor dienen mogelijk een beperkt aantal bo-

men en struiken gekapt en gerooid. De overige delen van het terrein blijven onaangetast.

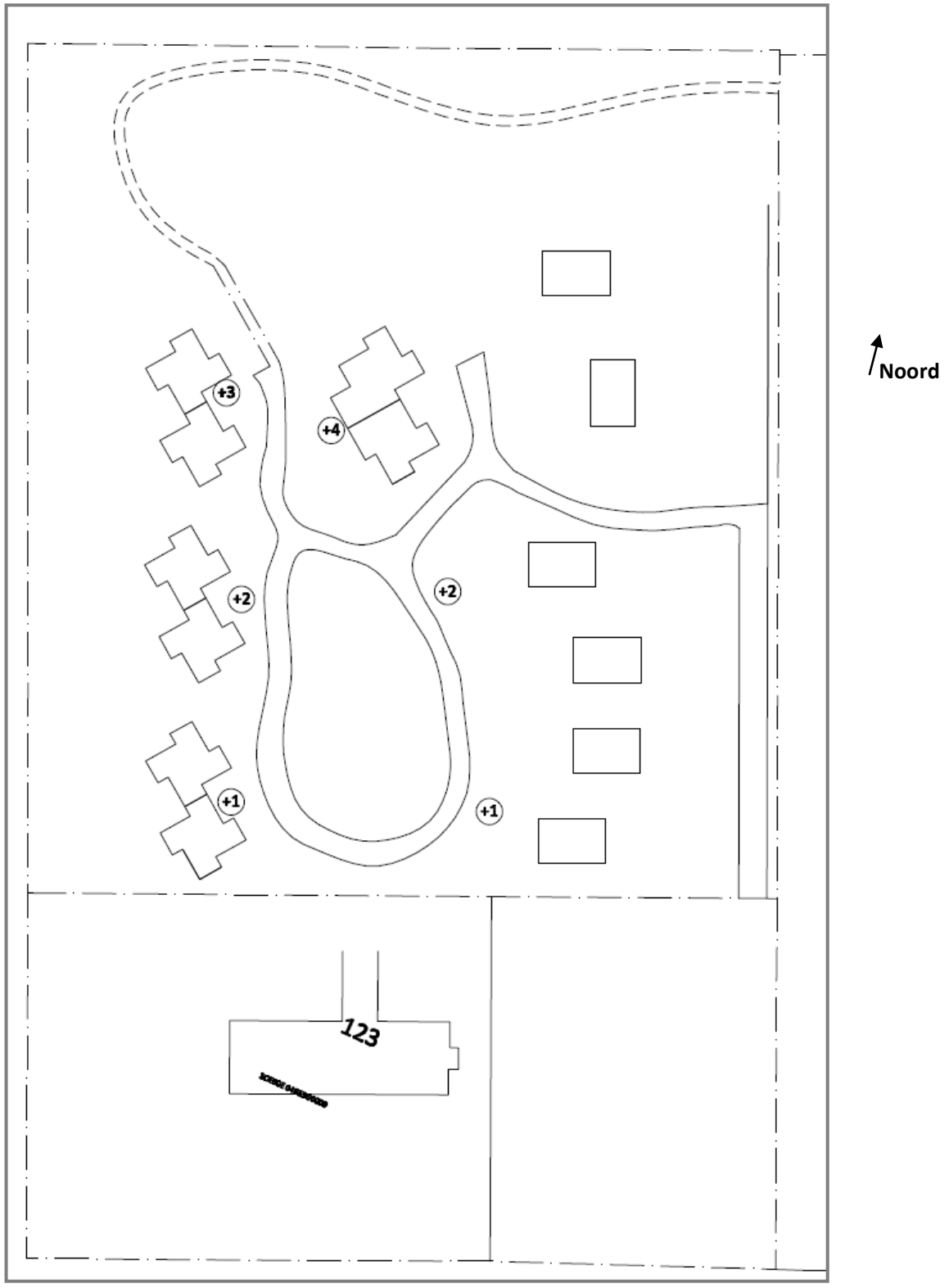
De woningen worden kwalitatief verbeterd, o.a. door het nemen van energetische maatregelen, zoals het vullen van de bestaande spouw met HR Spouwparels (Rc>2,0) en het vervangen van het glas door HR++ glas. Er worden daarnaast nieuwe kozijnen in de achtergevels van verschillende gebouwen geplaatst, aanwezige houten gevelstroken worden vervangen en kozijnen worden geschilderd. Daken worden voorzien van nieuwe geïsoleerde dakplaten en nieuwe keramische dakpannen of leien.

In figuur 2 zijn de te slopen gebouwen, te renoveren gebouwen en het (te behouden) hoofdgebouw aangegeven. Deze figuur geeft de gewenste ontwikkelingen en het ruimtebeslag op het terrein weer. In figuur 3 zijn de gewenste indeling op het terrein en de nieuwe woonhuizen weergegeven (ontwerp DDP Architectuur, proj.nr. A059, tek.nr. V005, d.d. 13-12-2013). Deze tekeningen vormen het uitgangspunt in voorliggende ‘nee, tenzij’-toets.

Figuur 2 | Overzicht van de geplande ontwikkeling op Bethanië.

Figuur 4 | Gewenste ontwikkeling van Bethanië (ontwerp DDP Architectuur, proj.nr. A059, tek.nr. V005, d.d. 13-12-2013).

3 Relevante natuurwetgeving en -beleid

3.1 Wettelijk kader

De natuurwetgeving en het natuurbeleid in Nederland is ondergebracht in verschillende wetten en regels. De natuurwaarden in Natura 2000-gebieden worden beschermd door de Natuurbeschermingswet. Ook buiten deze beschermde gebieden zijn verschillende soorten planten en dieren beschermd door de Flora- en faunawet. Tenslotte bestaat in Nederland de Ecologische Hoofdstructuur, waarvoor de provincies beleid maken.

3.2 Relevante natuurwetgeving

Om te bepalen welke natuurwetgeving relevant is bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, zijn de ligging van het werkgebied ten opzichte van (beschermde) natuurgebieden, de verwachting van beschermde soorten en de aanwezigheid van bomen (buiten de bebouwde kom) van belang.

3.2.1 Natuurbeschermingswet

Bethanië ligt aan de Amersfoortsestraat 119 te Soesterberg. De locatie ligt buiten de begrenzingen van wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden. Er zijn daarnaast geen Natura 2000-gebieden in de directe nabijheid van Bethanië gelegen.

Het dichtstbijzijnde wettelijke beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied "Arkemheem", ligt op meer dan 10 kilometer afstand van Bethanië. Door de aard van de ontwikkeling en de relatief grote afstand tot een wettelijk beschermd Natura 2000-gebied, zijn effecten door externe werking (verstorende effecten zoals licht en geluid) redelijkerwijs uit te sluiten. Er zijn geen negatieve effecten op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen te verwachten. Er is derhalve geen toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk.

3.2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is alleen (met uitzondering van de zorgplicht) van toepassing op de in de wet aangevoerde beschermde soorten. Dit zijn alle van nature in

Nederland voorkomende zoogdiersoorten (met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle soorten amfibieën en reptielen, bepaalde soorten vissen (met uitzondering van soorten van de Visserijwet 1963) en alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten. Bovendien is een aantal planten- en diersoorten aangewezen als zijnde beschermde soorten. Op 21 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawetwet van kracht geworden. Hierbij wordt onderscheid tussen de soorten aangebracht, waarbij de volgende groepen worden onderscheiden:

- Tabel 1: Algemeen voorkomende soorten;
- Tabel 2: Overige beschermde soorten;
- Tabel 3: Strikt beschermde soorten.

Op het terrein van Bethanië komen strikt beschermde vleermuizen voor. Tijdens de onderzoeken in 2013 en 2014 zijn vier soorten vastgesteld:

- gewone dwergvleermuis
- ruige dwergvleermuis
- rosse vleermuis
- laatvlieger.

Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden volgens het vleermuisprotocol, zoals dat door het Netwerk Groene Bureaus en het ministerie van EZ is opgesteld. Van gewone dwergvleermuizen zijn bij zes gebouwen paarverblijfplaatsen vastgesteld. Deze paarplaatsen worden door het bevoegd gezag gezien als 'vaste verblijfplaatsen'.

Het onderzoek in 2014 leverden, geheel tegen de verwachting in, geen (kraam)kolonieplaatsen op.

De toetsing aan de Flora- en faunawet wordt in een separate rapportage aangeleverd.

Indien het mitigatieplan door Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) van het ministerie van EZ wordt goedgekeurd kan ontheffing worden verleend voor de sloop, verbouw en nieuwbouw. In de ontheffing kunnen door het bevoegd gezag extra mitigerende maatregelen worden opgenomen die uitgevoerd dienen te worden. We gaan ervan uit dat voor de uit-

voering van de plannen in het projectgebied een ont-heffing van de Flora- en faunawet wordt verleend, maar RVO van het ministerie van EZ beslist.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

Bethanië valt geheel binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. Dit betekent dat plannen, projecten en bestemmingsplanwijzigingen in gebieden binnen of in de nabijheid van de groene contour *niet* zijn toegestaan *tenzij* is vastgesteld dat de plannen of projecten de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied niet aantasten. Toetsing aan de EHS middels het “Nee, tenzij”-principe, is derhalve noodzakelijk om te toetsen of en op welke wijze wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS ter plaatse door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling worden aangetast. Het opstellen van een “Nee, tenzij”-toets is derhalve noodzakelijk.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een robuust, samenhangend netwerk van natuurgebieden samengesteld uit bestaande natuurgebieden, nieuwe nog te realiseren natuurgebieden en verbindingzones tussen de gebieden. Enkele beheersgebieden, landbouwgebieden waar agrarisch natuurbeheer wordt ingezet om een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit en aan het functioneren van de EHS maken ook onderdeel uit van de EHS. Binnen de EHS liggen ook Natura 2000-gebieden. Deze worden planologisch niet anders behandeld dan de rest van de EHS. De Natura 2000-gebieden zijn van Europese betekenis en worden ook beschermd door de Natuurbeschermingswet. Niet elke ingreep in de EHS leidt tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden. Ingrepen die (eventueel nadat inrichtingsmaatregelen zijn genomen) niet de wezenlijke kenmerken en waarden significant aantasten, zijn toegestaan (artikel 4.11 PRV). Dit geldt ook voor uitbreidingen van geringe omvang van al binnen de EHS bestaande functies.

3.4 Toetsing EHS-beleid

Indien de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS door de ingreep aangetast *kunnen* worden is een “Nee, tenzij”-toets noodzakelijk. De “Nee, tenzij”-toets onderzoekt of de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS ter plaatse niet significant worden aangetast. Voorliggende rapportage gaat in op de “Nee, tenzij”-toets. Het toetsingskader van de “Nee, tenzij”-toets bestaat uit de volgende vier hoofdaspecten:

- A. Functioneren van het actuele en/of beoogde ecosysteem/natuurdoeltype (A1, A2 & A3);
- B. Eenheid of de omvang (B);
- C. De aanwezigheid van bijzondere planten- en diersoorten (C1 & C2);
- D. Verbindingen in of tussen natuurgebieden, ecologische verbindingzones (D1 & D2).

A. In 2013 en 2014 voert Bureau Viridis een uitgebreid onderzoek uit naar de aanwezige natuurwaarden. Het verkennende onderzoek en het onderzoek naar paarverblijfplaatsen van vleermuizen in 2013 én het onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in 2014 is inmiddels afgerond (Van Dijk, 2013; De Jong, 2014). De verspreidingsgegevens van de voorkomende soorten uit dit onderzoek zijn voor deze rapportage gebruikt. Daarnaast is gebruik gemaakt van de kaartmachine van Provincie Utrecht. Op deze kaarten is door Provincie Utrecht aangegeven wat de kwaliteit van de aanwezige natuurwaarden is in het onderzoeksgebied.

B. De eenheid en robuustheid zijn van belang voor tal van organismen. Beoordeeld zal worden of de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling van Bethanië de huidige eenheid en de robuustheid in gevaar brengt en zo ja, hoe dit te ondervangen is.

C. Naast de soorten die genoemd zijn in de Flora- en faunawet hanteert Provincie Utrecht bij de beoordeling van terreinen een lijst met bijzondere soorten. Deze lijst is samengesteld uit de soorten van de landelijke Rode Lijst en de provinciale Oranje Lijst.

D. Onder essentiële verbindingen worden onder andere ecologische verbindingzones verstaan. De voorgenomen ontwikkelingen mogen geen essentiële verbindingen doorbreken.

Aan de hand van bovenstaande aspecten wordt onderzocht of er significante negatieve effecten optreden bij realisatie van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Uit de toetsing kan één van de volgende conclusies naar voren komen:

1. Op één van de aspecten is het oordeel: significante aantasting.
2. Op geen aspect is het oordeel significante aantasting, maar als alle aspecten gecombineerd worden is het oordeel: significante aantasting.
3. Op geen aspect is het oordeel significante aantasting, ook niet bij combinatie van de aspecten.

De aantasting is significant als de EHS op één van de genoemde 4 hoofdaspecten duidelijk wordt aangestast. Een nieuw project, dat de natuur significant aangestast, mag niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ('nee'), tenzij het een groot openbaar belang dient én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Indien deze optreden zal onderzocht worden of deze verzacht kunnen worden. Hiertoe zullen mitigerende maatregelen opgesteld en beschreven worden.

Mitigerende maatregelen zijn bedoeld om de gevolgen van een ingreep op de EHS ter plekke van de in-

greep te verzachten. Te denken valt aan het verbeteren van de inrichting (ecologisch, landschappelijk) van en rond het voor de verstorende functie gebruikte terrein. Indien deze maatregelen zeer effectief zijn, is het theoretisch mogelijk dat geen sprake meer is van significante gevolgen.

Voor zover mitigerende maatregelen niet volstaan, moeten de gevolgen volgens het compensatiebeginsel gecompenseerd worden. Hiertoe dient dan een compensatieplan opgesteld te worden.

4 “Nee, tenzij”-toets

4.1 Ecologische functie

A1. De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit, actuele natuurwaarden. Toetsingscriterium: Op grond van de provinciale natuurwaardering: aantasten van gebieden met de natuurwaarden 'uitstekend' en 'goed'.

Om de kwaliteit van natuur te beschrijven, wordt gebruik gemaakt van de 'natuurwaardering van locaties'. Dit is de mate waarin karakteristieke soorten voorkomen, onderverdeeld in een schaal van uitstekend - goed - redelijk - matig. Hiervoor worden gegevens gebruikt die de provincie heeft verzameld in de EcoDataBank.

Bethanië is gelegen in een gebied wat door Provincie Utrecht getypeerd is als een 'droog voedselarm bos met matige kwaliteit' (interactieve kaart van de Provincie Utrecht, geraadpleegd op 16-01-2014). De mate waarin karakteristieke soorten voorkomen heeft derhalve het label 'matig'.

- Er vindt door de ontwikkeling geen aantasting van gebieden met de natuurwaarden 'uitstekend' en 'goed' plaats.

A2. Oude boskernen: De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit, actuele natuurwaarden. Toetsingscriterium: Aantasten van oude boskernen van de categorie 'zeer waardevol' en 'bijzonder waardevol'.

Oude boskernen zijn actuele groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken, die afstammen van oorspronkelijk inheemse flora die na de ijstijd op eigen kracht Nederland heeft bereikt. De groeiplaats kan bos zijn maar ook een houtwal, een enkele boom of struik als relict van het oorspronkelijke bos. Belangrijk is de aanwezigheid van een bosbodem van 150 jaar of ouder. Provincie Utrecht heeft voor de Heuvelrug de oude boskernen op grond van oude topografische kaarten en veldonderzoek in kaart gebracht (Wildschut *et al.*, 2004). Bethanië is gelegen binnen op de Utrechtse Heuvelrug en ligt in de directe omgeving van bos dat door Provincie Utrecht getypeerd is als

'zeer waardevol'. In figuur 5 is de begrenzing van de oude boskern weergegeven.

Figuur 5 | Ligging oude boskernen

- Zeer waardevolle oude boskern
- Zeer waardevol oud bosomelement
- Grens projectgebied

Boskernen van de categorie 'zeer waardevol' en 'bijzonder waardevol' mogen door een geplande (ruimtelijke) ontwikkeling niet aangetast worden. Van belang is daarbij te kijken naar de huidige waarde van deze bossen (locatie-specifiek).

Op 22 januari 2014 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de exacte locaties van oude boskernen en (zeer) waardevolle bomen. Hierbij zijn alle waardevolle bomen gemerkt. Hieronder vallen ook bomen met spechtenholten. Deze zijn mogelijk van belang als verblijfplaats voor vleermuizen.

Op het terrein zullen enkele bomen gekapt worden. Dit gebeurt aan de oostzijde, zodat daar nieuwbouw kan plaatsvinden. Aan de oostzijde zal tevens de ontsluiting van Bethanië plaatsvinden. Dit houdt in dat er niet gekapt wordt binnen de begrenzing van de aanwezige oude boskern; deze boskern ligt ten oosten van het plangebied en valt buiten de begrenzing van

Bethanië. Ten westen van de bestaande woningen wordt het bos deels gedund. Hier zullen geen ecologisch waardevolle bomen gerooid worden, er zullen enkele bomen verdwijnen om te zorgen dat de woningen niet in het bos ingesloten worden.

De ontwikkelingen, sloop, verbouw en nieuwbouw, vinden plaats buiten de ligging van de oude boskernen. De in het noorden van het projectgebied gelegen oude boskern en zeer waardevol boselement blijven onaangetast. Ter plaatsen vinden geen ontwikkelingen plaats.

➤ Het is redelijkerwijs uitgesloten dat de geplande ontwikkeling op het terrein een (significant) negatief effect hebben op de aanwezigheid van zeer oude boskernen of zeer waardevolle boselementen.

A3. *De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit, potentiële natuurwaarden. Toetsingscriteria: 1) aanwezige natuurdoelen en 2) de abiotische omstandigheden voor bijzondere ecologische kwaliteiten.*

Bij dit aspect dient gekeken te worden naar de aanwezige natuurdoeltypen die Provincie Utrecht heeft vastgesteld. Het gaat vooral om 'potentiele waarden' van het gebied. Daarbij is het eveneens van belang te kijken naar de abiotische waarden in het gebied om vast te stellen of gewenste doeltypen haalbaar zijn. Daarnaast kan een project zorgen voor versturende invloeden als verzuring, vermisting, verzoeting, verzilting, verontreiniging, verdroging, vernatting, verandering (over-)stroming, verandering dynamiek, geluid, licht, trillingen, verstoring door mensen, betreding, golfslag, enzovoorts.

De potentiële waarden van het onderzoeksgebied bij gelijkblijvend beheer is vrijwel dezelfde als de actuele waarde. Mogelijk zal de soortenrijkdom door het ouder worden van het rondom gelegen bosgebied over een tiental jaren licht toenemen. Bomen worden wellicht geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Door het creëren van plaatselijk meer lichtinval, onder andere langs enkele paden en sloten, zal de variatie in het bos toenemen. Dit zal een positief effect hebben op de biodiversiteit.

De potentiële waarden van het gebied blijven, ondanks de ontwikkelingen, gelijk.

De herontwikkeling van Bethanië heeft geen effect op de volgende te toetsen onderdelen: verzuring, vermisting, verzoeting, verzilting, verontreiniging, vernatting, verandering (over-)stroming, verandering dy-

namiek, betreding, golfslag en verdroging, maar mogelijk wel op het aanwezige geluid, verlichting en menselijke bewegingen. Deze worden onderstaand samen beschreven.

Door de herontwikkeling van het terrein zal de huidige bedrijfsvoering (zorgschool, categorie BDG) gestaakt worden. De kinderen zijn overdag deels elders, maar ook deels op het terrein. Na schooltijd zijn vrijwel alle kinderen op het terrein aanwezig. Met name bij het buitenspelen treedt er veel geluidsverstoring op. In de functie zullen de gebouwen permanent bewoond gaan worden. De gebouwen worden daarnaast beter geïsoleerd, wat mogelijk leidt tot minder verstoring door geluid op het terrein. Doordat er op het terrein uiteindelijk minder mensen komen te wonen zal ook het geproduceerde geluid minder zijn. Bijkomend is nog dat volwassenen, die de hoofdmoot van de bewoners zullen vormen, minder luidruchtig zijn dan een groep kinderen.

De eventuele verstoring door geluid op het terrein zal in de nieuwe situatie niet significant toenemen, eerder afnemen

Om het terrein schikt te maken voor permanente bewoning zijn mogelijk extra lichtbronnen zoals lantaarnpalen en buitenverlichting van woningen nodig. Het plaatsen van verlichtingsbronnen aan woningen wordt beperkt en er worden afgeschermd elementen gebruikt om verstrooiing van licht naar de omgeving te voorkomen. Daarnaast worden er geen verlichtingsbronnen aan de achterzijde (boszijde) van de woningen geplaatst die uitstralen naar het achtergelegen bos. Voor verlichting van het terrein wordt laaggeplaatste naar beneden gerichte verlichting gebruikt. Indien spaarzaam met het plaatsen van nieuwe verlichtingsbronnen op het terrein wordt omgegaan, en bovenbeschreven voorwaarden in acht worden genomen wordt geen significante verstoring van planten en dieren verwacht.

Vergeleken met de huidige situatie zal geen sprake zijn van een significante toename van verstoring door geluid en licht op het terrein.

Het gebruik van het terrein door de zorgfunctie omvat een veelheid aan autobewegingen naar de bebouwing op het terrein. Kinderen worden gebracht en gehaald, naar school gebracht en 's avonds weer teruggebracht. Daarnaast vind bevoorrading plaats en gedurende de gehele dag komen en gaan bezoekers van de kinderen.

In de nieuwe situatie zal het aantal autobewegingen in ochtend en avond (naar en van werk) vrijwel gelijk

zijn aan de huidige situatie. De autobewegingen overdag zullen waarschijnlijk minder of op zijn hoogst gelijk zijn.

Het bos op het terrein is, op basis van de gegevens van het veldbezoek en *expert judgement* ingedeeld als N15.02 (dennen- eiken- en beukenbos). Op basis van soortensamenstelling, aantal doelsoorten, bodemsoort en vochtigheid van de bodem wordt het bos gekwalificeerd als 'droog voedselrijk loofbos van matige kwaliteit'.

Streefbeeld van Provincie Utrecht is N00.02; nog om te vormen natuur naar natuur. Er zijn daarbij door Provincie Utrecht zes gewenste streeftypes aangegeven, te weten N06.04 (vochtige heide), N07.01 (droge heide), N07.02 (zandverstuiving), N11.01 (droge schraalgraslanden), N15.02 (dennen- eiken- en beukenbos) en N16.01 (droog bos met productie), binnen gebied dat aangewezen is voor "heide-omvorming".

Gezien dat er in de bestaande situatie een bos aanwezig is, aangemerkt door Provincie Utrecht als "zeer waardevolle oude boskern" zal het terrein beheerd worden met oog op het behoud van dit bos. Dit betekend dat er zo min mogelijk bomen gekapt zullen worden voor de realisatie van de ontwikkeling op het terrein. Hierdoor zal het bos en de ondergroei zich ontwikkelen en de kwaliteit behouden blijven.

- De potentiële waarden van het gebied blijven, ondanks de ontwikkelingen, gelijk.
  - De eventuele verstoring door geluid op het terrein zal in de nieuwe situatie niet significant toenemen, eerder afnemen.
  - Vergeleken met de huidige situatie zal geen sprake zijn van een significante toename van verstoring door geluid en licht op het terrein.
  - Er zullen over het geheel genomen in de nieuwe functie minder autobewegingen optreden dan in de zorgfunctie.
  - Het beheer van het bos dient zal zijn op het behoud van het bos en de kwaliteit van het bos. De ecologische waarde van het bos wordt hierdoor in de toekomstige situatie gewaarborgd.
- Ten aanzien van aspect A3, De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit, potentiële natuurwaarden hebben de ontwikkelingen geen (significante) negatieve effecten.

4.2 Eenheid en robuustheid

B. Gebieden die bepalend zijn voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS. Toetsingscriterium: Opsplitsing of verkleinen van een gebied.

Oppervlakteverlies en versnippering van gebieden aangewezen als EHS is onwenselijk. Verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied.

Doordat de geplande ontwikkelingen van Bethanië voor het overgrote deel plaatsvinden op reeds bebouwd terrein vindt er geen verdere versnippering van de aanwezige EHS plaats. Het terrein zal in de toekomstige situatie op een zelfde wijze gebruikt worden. In hoofdlijnen blijft de inrichting van het terrein hetzelfde. Daarnaast is de gewenste nieuwbouw geprojecteerd op open terrein dat in de huidige situatie gazon of schraal ruig grasland is. Het gebied wordt in het bijzonder anders ingericht en er vindt een lichte toename plaats van de aanwezige bebouwingen in het gebied.

In figuur 3 is de gewenste indeling van het terrein weergegeven. De netto toename van de bebouwingen op het terrein bedraagt 236m². Dit is een toename van < 15%. Echter, door de situering van de nieuwe woonhuizen op het open, verharde of reeds bebouwde deel van het terrein wordt de vermindering van waardevolle EHS tot een minimum beperkt. Ook in de huidige situatie heeft dit deel van de EHS, met gebouwen, gazons, verharding, speelplaatsen, zandbakken etc. etc. slechts een zeer marginale betekenis voor de ecologische processen in de EHS.

De robuustheid van het gebied aangewezen als EHS wordt door de voorgenomen ruimtelijke ingreep niet significant aangetast. De Utrechtse Heuvelrug is ca. 10.000 hectare in omvang, de ingreep leidt in die zin slechts tot een beperkte aantasting van de robuustheid (Bethanië heeft een ruimtebeslag van 0,013% t.o.v. het aaneengesloten gebied aangewezen als EHS). In dit geval zal de herontwikkeling op vrijwel dezelfde locatie plaatsvinden. Het bebouwd oppervlak wordt in geheel weliswaar groter, maar de robuustheid zal in vergelijking met de oude situatie nauwelijks aangetast worden. Dit wordt mede veroorzaakt door de compacte wijze van bouwen waarbij activiteiten naar binnen gericht zijn. Er worden geen nieuwe barrières, zoals hekken en perceelafscheidings, rondom de woningen geplaatst te worden.

Conclusie eenheid en robuustheid

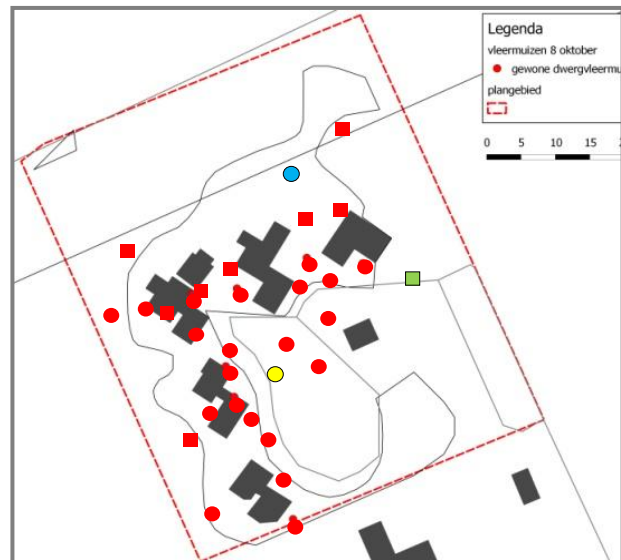
- De eenheid en omvang de EHS wordt niet onderbroken en verminderd.
  - De gewenste nieuwbouw is gesitueerd op reeds bebouwde en verharde delen van het terrein.
  - De robuustheid van de EHS wordt door de herontwikkeling van het terrein niet aangetast.
- Er zijn door de ontwikkelingen geen significant negatieve effecten op de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS te verwachten.

4.3 Aanwezigheid bijzondere soorten

C1. De aanwezigheid van bijzondere soorten (Flora- en faunawet). Toetsingscriterium: Negatieve gevolgen voor beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

De soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet zijn wettelijk beschermd. Voor Bethanië is gedegen in kaart gebracht of en zo ja welke beschermde soorten van tabel 2 en tabel 3 binnen het gebied waar de werkzaamheden en bestemmingsplanwijziging plaatsvinden voorkomen. Dit onderzoek heeft plaats gevonden in 2013 en. Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform de richtlijnen van het vigerende Vleermuizenprotocol.

Op basis van algemene verspreidingsatlassen, de resultaten van natuuronderzoeken in de directe omgeving en de eerder door Bureau Viridis uitgevoerde onderzoeken is het veel bekend over het voorkomen van soorten op Bethanië. Er zijn vier soorten vleermuizen waargenomen op het terrein tijdens het vleermuisonderzoek. In figuur 6 zijn de vleermuiswaarnemingen weergegeven. Bij de ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis gaat het om overvliegende exemplaren. De gewone dwergvleermuizen zijn roepende en foeragerende dieren. Bij tenminste 6 gebouwen waren roepende gewone dwergvleermuizen aanwezig. De aanwezigheid van roepende mannetjes wijst op de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing. Gezien het aantal paarverblijven en aanwezige vleermuizen werd de aanwezigheid van een (kraam)kolonie verwacht. Echter, onderzoek in 2014 leverde, geheel tegen de verwachting in, geen indicatie voor de aanwezigheid van (kraam)kolonieplaatsen op. Figuur 4 geeft een overzicht van de verspreiding van de vleermuizen in de jaren 2013 en 2014.

Figuur 4 | Verspreiding van vleermuizen

Gewone dwergvleermuis	● 2013	■ 2014
Ruige dwergvleermuis	● 2013	
Rosse vleermuis	● 2013	
Laatvlieger		■ 2014

Uitgaande van eerdere inventarisaties, inventarisaties van omliggende gebieden, bekende verspreidingsgegevens uit atlanten e.d. gaan we uit van de aanwezigheid van de volgende beschermde soorten:

- Algemene broedvogels als roodborst, houtduif en merel. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd in de periode waarin de nesten gebruikt worden.
- Vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, zoals buizerd, sperwer of kerkuil zijn niet aanwezig en worden niet verwacht. Er zijn dan ook geen jaarrond beschermde nesten van deze soorten gevonden.
- Eekhoorn en boomarter. Bethanië is zeer waarschijnlijk een klein onderdeel van het leefgebied van deze boombewonende soorten. De boomarter heeft een zeer groot territorium, tot 1000 ha. Bethanië maakt maar een bijzonder klein deel van dat territorium uit. Geschikte bomen met holtes voor nesten voor boomarter ontbreken geheel. De Eekhoorn komt mogelijk voor. De nesten van de eekhoorn zijn beschermd. Er zijn echter geen nesten van de eekhoorn op Bethanië aanwezig. Ook zijn geen sporen van deze soort gevonden.
- Hazelworm. De hazelworm komt mogelijk voor aan de zuidrand van het noordelijke bos. Indien de soort voorkomt betreft het zwerfende exempla-

ren. Als volwaardig leefgebied is het terrein ongeschikt.

Bij de sloop van gebouwen worden paarplaatsen en van de gewone dwergvleermuis vernietigd en verstoord. Bij de verbouw van de woningen worden tal van maatregelen getroffen om deze geschikt(er) te maken voor vleermuizen. Zo worden vleermuiskasten bij de verbouwing ingemetseld en worden boeiplanken en betimmeringen geschikt gemaakt voor vleermuizen. Ook bij de nieuwbouw vinden tal van maatregelen plaats die de nieuw te bouwen woningen zeer geschikt maken voor vleermuizen.

Door de uit te voeren mitigatie zal de het projectgebied meer voor de gewone dwergvleermuis geschikte verblijfplaatsen bevatten. Door het gebruik van aangepaste verlichting wordt verstoring door licht, zeker ten opzichte van de huidige situatie, tot een minimum teruggebracht.

Het aaneengesloten bos op de noordelijke helft blijft onaangetast, elders worden slechts een beperkt aantal, vooral kleine bomen gekapt. Hierdoor zal er ten opzichte van boomarter en eekhoorn geen vernietiging van leefgebied optreden.

Voor de hazelworm zullen, indien de aanwezigheid wordt vastgesteld, zones gemarkeerd worden waar binnen geen activiteiten mogen worden uitgevoerd in de periode dat de dieren actief zijn.

Het uitvoeren van mitigerende maatregelen is voor de ontwikkelingen op Bethanië noodzakelijk.

Conclusie aanwezigheid bijzondere soorten

- Op het terrein komen vier vleermuissoorten voor.
- Slechts van de gewone dwergvleermuis zijn vaste verblijfplaatsen aangetroffen. Het betreffen paarplaatsen.
- Door het uitvoeren van uitgebreide mitigatie bij de verbouw en nieuwbouw worden negatieve effecten op vleermuizen voorkomen.
- Boomarter en eekhoorn komen mogelijk voor. Er zijn geen nestplaatsen van de soorten gevonden.
- Doordat er slechts beperkte kap van bomen optreedt en het noordelijk bos onaangetast blijft is er geen sprake van geen negatief effect op boomarter en eekhoorn.
- Mogelijk komt de hazelworm voor. Dit betreffen echter zwerfende exemplaren.
- Door het uitvoeren van mitigerende maatregelen worden negatieve effecten ten aanzien van het criterium 'aanwezigheid bijzondere (strikt beschermde) soorten' voorkomen.

C2. *De aanwezigheid van bijzondere soorten (bedreigde soorten van de nationale Rode lijsten en provinciale Oranje lijsten). Toetsingscriterium: Negatieve gevolgen voor bedreigde soorten uit de categorieën 'bedreigd', 'ernstig bedreigd' of 'op het punt van verdwijnen' van de Rode en/of Oranje Lijsten.*

Er zijn landelijke Rode lijsten opgesteld van bedreigde en kwetsbare dieren en planten. Daarbij is wettelijk vastgelegd dat de overheid deze soorten beschermt en dat zij het onderzoek én werkzaamheden bevordert die nodig zijn voor de bescherming van deze Rode lijstsoorten. In het provinciale Beleidsplan Natuur en Landschap is opgenomen dat het provinciale soortenbeleid zich richt op bedreigde en kwetsbare soorten in Utrecht. GS hebben de Oranje lijst voor fauna bevestigd in 1997 en voor flora in 2001. Hierbij is bepaald dat de Oranje lijsten specifiek gebruikt worden bij toetsing van subsidieaanvragen en bij plantoetsing. In de Werkdocumenten Flora en Fauna zijn de Oranjelijsten te vinden.

In het plangebied is de rosse vleermuis waargenomen. De soort staat vermeld op de Rode lijst (kwetsbaar) en de Oranje lijst (potentieel bedreigd). In 2013 is de soort overvliegend waargenomen.

Bij de onderzoeken in 2013 en 2014 zijn verder geen soorten van de Rode lijst of Oranje lijst aangetroffen.

Conclusie aanwezigheid bijzondere soorten

- Op het terrein komt de rosse vleermuis incidenteel overvliegend voor. De rosse vleermuis staat vermeld op de Rode lijst en op de Oranje lijst.
- Gezien het incidentele karakter van de aanwezigheid van de rosse vleermuis is geen mitigatie noodzakelijk dan die getroffen worden voor de overige vleermuizen.
- Door het nemen van mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten zo veel als mogelijk voorkomen en uitgesloten worden.
- Door het treffen afdoende mitigerende maatregelen zijn er op dit onderdeel geen significant negatieve effecten aan de orde.

4.4 Aanwezigheid essentiële verbindingen

D1. *De aanwezigheid van essentiële verbindingen (verbindingen tussen natuurgebieden zoals ecologische verbindingzones, ecoducten en faunavorzieningen). Toetsingscriterium: Door ingreep wordt een verbinding 'ernstig belemmerd', dan wel kan niet meer gerealiseerd worden.*

Ecologische verbindingzones zijn in het hedendaagse druk bevolkte Nederland een noodzaak. Ze verbinden gebieden van gelijk karakter met elkaar. Langs deze zones kunnen planten en dieren van het ene gebied naar het andere gebied trekken. Daar waar verbindingzones infrastructurele werken kruisen worden faunapassages aangelegd. Ecologische verbindingzones verbinden kerngebieden van de EHS en maken barrières als wegen passeerbaar voor flora en fauna. Rijk en provincie hebben hiertoe verschillende verbindingen aangewezen.

Essentiële verbindingen zijn verbindingen tussen natuurgebieden zoals ecologische verbindingzones, ecoducten en faunavorzieningen.

Op of in de directe omgeving van Bethanië zijn geen faunapassages, faunatunnels, ecologische verbindingzones of ecoduct aanwezig (Stam en Van Arkel, 1993; eigen waarnemingen). Op ruim 5 km van Bethanië zijn twee essentiële verbindingen aanwezig. Het gaat om een faunatunnel en een ecoduct. De afstand tussen deze verbindingen en Bethanië is dermate groot dat negatieve effecten van de ontwikkelingen op die verbindingen uitgesloten zijn.

Op termijn wordt een ecoduct aangelegd tussen de Vlasakkers en de Oude Kamp. Dit ecoduct, het Boele Staal ecoduct wordt waarschijnlijk gesitueerd direct ten westen van Sauna Soesterberg op circa 300 meter afstand van Bethanië. Nog niet alle gronden zijn al eigendom van de provincie Utrecht, reden waarom de bouw steeds is uitgesteld. De aanleg van het Boele Staal ecoduct zal op vroegst aanvragen eind 2014. Het ecoduct komt strak tussen de aanwezige bebouwing te liggen. Indien in de toekomst dieren van het ecoduct gebruik willen maken zullen ze zich aan de situatie met veel dichtbij staande bebouwing moeten aanpassen. De functieverandering van Bethanië is daar onderdeel van en zal geen invloed hebben op het toekomstige gebruik van het ecoduct.

Conclusie verbindingzones en ecoducten

- Er zijn op of nabij Bethanië geen verbindingzones of ecoducten.
- In de toekomst wordt mogelijk op korte afstand het Boele Staal ecoduct aangelegd.
- Gezien de situering ervan tussen de bebouwing zijn negatieve effecten van de functieverandering van Bethanië niet annemelijk.
- Negatieve effecten ten aanzien van dit criterium zijn uitgesloten.

D2. De aanwezigheid van essentiële verbindingen (foerageer- en migratieroutes, corridors, e.d.). Toetsingscriterium: Door een ingreep wordt een verbinding ernstig belemmerd dan wel kan niet meer gerealiseerd worden.

Dit zijn verbindingen/routes, die binnen kerngebieden van de EHS liggen of aan de rand daarvan. Dieren gebruiken ze om van rust- naar foerageerplaats te komen en onder meer seizoenmigratie. Te denken valt aan bijvoorbeeld wildwissels of bomenlanen voor vleermuizen. Het leefgebied van veel diersoorten bestaat uit verschillende deelgebieden. Voorbeelden hiervan zijn rust- en schuilplaatsen, foerageergebieden, overwinteringsplaatsen, voortplantingsplaatsen e.d. De verschillende onderdelen zijn vaak ruimtelijk van elkaar gescheiden. Om deze reden verplaatsen de dieren zich regelmatig, vaak via vaste routes, van het ene naar het andere deelgebied.

Het projectgebied wordt door een hekwerk omgeven. Er zijn bij inspectie geen door dieren regelmatig gebruikte onderdoorgangen gevonden. Ook verder in het projectgebied zijn geen vaste wissels, migratieroute of foerageerroutes van zich over de grond verplaatsende dieren gevonden. Deze worden gezien de terreinopbouw, structuur van de vegetatie en de aanwezige bebouwing ook niet verwacht.

De bomenlaan ten oosten van Bethanië wordt mogelijk gebruikt als vliegroute voor vleermuizen. De bomenlaan wordt bij de uitwerking van de plannen niet aangetast. Andere vliegroutes van vleermuizen zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. Door de veelheid aan oriëntatiepunten voor vleermuizen kunnen de vleermuizen overal op het terrein hun weg vinden en zijn vaste vliegroutes overbodig.

Conclusie aanwezigheid essentiële verbindingen

- Door het huidige gebruik en de ligging van Bethanië zijn er geen vliegroutes of andere vaste routes aanwezig.
- De bomenrij aan de oostkant is mogelijk een vliegroute voor vleermuizen.
- Er vindt door de herontwikkeling van het terrein heeft geen invloed op deze mogelijk aanwezige vliegroute omdat de bomenrij gespaard blijft.
- Negatieve effecten ten aanzien van dit onderdeel van de essentiële verbindingen zijn uitgesloten.

5 Conclusie en advies

5.1 Flora- en faunawet

Het onderzoek voor de toetsing aan de Flora- en faunawet is afgerond en gerapporteerd (Vna Dijn, 2013; De Jong, 2014). Met uitzondering van vleermuizen zijn geen strikt beschermde soorten aangetroffen. Gezien de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (paarplaatsen), zal voor de uitvoering van de plannen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn. Hiervoor is een gedegen mitigatieplan noodzakelijk. Dit plan is in de rapportage over de natuurtoets opgenomen. Gewone dwergvleermuizen verblijven in gebouwen. Door bij de verbouw en nieuwbouw van woningen alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van ingemetselde vleermuiskasten, aangepaste boeiborden en betimmeringen en/ of het integreren van verblijfplaatsen in de nieuwbouw door delen van de spouwmuur toegankelijk te maken, en speciale ruimtes te creëren, kan het verlies aan verblijfplaatsen heel goed gemitigeerd worden. In het mitigatieplan zullen ook voorwaarden voor het plaatsen van speciale, afgeschermd verlichting op het terrein worden opgenomen, evenals voorwaarden voor het in stand houden van foerageerplaatsen en vaste vliegroutes. Door het treffen van deze mitigerende maatregelen wordt overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voorkomen of anders verzacht.

Op basis van de aangetroffen en de te verwachten soorten én een gedegen mitigatieplan verwachten we dat de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) van het ministerie van EZ een ontheffing Flora- en faunawet voor de sloop en verbouw van woningen op Bethanië zal verlenen. Mogelijk worden in de ontheffing extra mitigerende maatregelen opgenomen. De uiteindelijke beslissing omtrent het verlenen van een ontheffing Flora- en faunawet ligt bij het ministerie.

5.2 “Nee, tenzij”-toets

Het onderzoek voor Bethanië is uitgevoerd op vier onderdelen, namelijk op de A) ecologische functie, B)

eenheid en robuustheid, C) aanwezigheid van bijzondere soorten en D) aanwezigheid van essentiële verbindingen.

De aantasting is significant als de EHS op één van de genoemde 4 hoofdaspecten duidelijk wordt aangetaast. Indien een aantasting optreedt, zal onderzocht worden of deze verzacht kunnen worden. Hiertoe zullen mitigerende maatregelen opgesteld en beschreven worden. Mitigerende maatregelen zijn bedoeld om de gevolgen van een ingreep op de EHS ter plekke van de ingreep te verzachten. Te denken valt het verbeteren van de inrichting (ecologisch, landschappelijk) van en rond het voor de verstorende functie gebruikte terrein.

5.3 Effectbeoordeling

Effecten op de ecologische functie

- Er zijn door de herontwikkeling op Bethanië geen significant negatieve effecten op ‘uitstekend of goede natuurwaarden’ in het gebied aan de orde.

Effecten op de eenheid en robuustheid

- Er zijn door de herontwikkeling op Bethanië geen significant negatieve effecten op de omvang, eenheid en de robuustheid van de EHS te verzachten.

Effecten op bijzondere soorten

Op het terrein zijn strikt beschermde soorten (tabel 2 en tabel 3 van de Flora- en faunawet) aanwezig en te verwachten. Er komen, behalve de rosse vleermuis, geen andere soorten van de Rode lijst of de Oranje lijst voor.

- Het zeer aannemelijk dat de voorgenomen ingrepen negatieve effecten hebben op strikt beschermde soorten waaronder vleermuizen en vogels. Het treffen van mitigerende maatregelen is noodzakelijk.

Effecten op essentiële verbindingen

Aanwezige routes en verbindingen worden intact gelaten en zo nodig planologisch beschermd.

- Er zijn door de herontwikkeling op Bethanië geen negatieve effecten ten aanzien van essentiële verbindingen in of rondom het gebied.

5.4 Ja, mits...

De herontwikkeling op Bethanië zal de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS op Bethanië niet significant aantasten, mits rekening gehouden wordt met aanwezige bijzondere soorten (toetsingsaspect C).

- De ontwikkeling is derhalve mogelijk ('ja'), mits mitigerende maatregelen uitgewerkt worden en uitgevoerd worden.

De maatregelen hebben als doel de aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden zo veel als mogelijk te voorkomen of te verzachten, danwel in het geheel uit te sluiten. De te nemen maatregelen moeten goed controleerbaar zijn voor de overheid (zekerstellingsovereenkomst).

5.5 Mitigerende maatregelen

Onderstaand zijn mitigerende maatregelen genoemd, waarmee in de verdere planvorming rekening gehouden dient te worden. Deze uitwerking is nochtans niet compleet, het mitigatieplan kan namelijk pas uitgewerkt worden als de natuuronderzoeken volledig zijn afgerond. Wel zijn er duidelijke handgrepen met betrekking tot de te verwachten soorten in het gebied.

Vleermuizen

- De werkzaamheden dienen gedurende de actieve periode van vleermuizen (maart-oktober) enkel gedurende de dag uitgevoerd te worden, zodat vleermuizen in de avond het terrein kunnen gebruiken om te foerageren.

- Voor de eventueel noodzakelijke bouwverlichting worden afgeschermdde lampen gebruikt die alleen de bouwplaats verlichten. Hierdoor wordt gezorgd dat geen lichtverstoring naar de rest van het gebied optreedt.
- Voor de te gebruiken buitenverlichting van de nieuwbouwwoningen worden afgeschermdde lampen gebruikt waardoor een minimale verstrooiing van licht naar de omgeving plaatsvindt.
- Bij de nieuwbouw en verbouw van woningen dienen verblijfplaatsen voor vleermuizen gecreëerd te worden. Voorbeelden zijn onder andere het gebruik van voor vleermuizen geschikte boeiplanken en het in metselen van vleermuiskasten.

Broedvogels

- De werkzaamheden vinden in principe plaats buiten het broedseizoen van vogels, 15 maart – 15 juli. Echter ook buiten deze periode kunnen vogels tot broeden komen. Ecologische begeleiding is noodzakelijk.
- Worden de werkzaamheden in het broedseizoen gestart, dan dienen voorafgaande aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van vogels de broedgevallen in kaart gebracht. Verstoring van nesten moet voorkomen worden.

Overig

- Ecologisch waardevolle bomen en structuren dienen intact gelaten worden.

Rode lijst- en Oranje lijstsoorten

- Er zijn met, uitzondering van de rosse vleermuis, geen soorten van de Rode of Oranje lijst aangetroffen.
- De mitigatie zoals beschreven voor vleermuizen is ook voor de rosse vleermuis afdoende.

6 Literatuur

- Bijlsma, R.G., 1993. Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels. Uitgeverij Schuijt & Co, Haarlem
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Van Laar, V., Smeenk, C. & Thissen, J.B.M., 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & Van Delft, J.J.C.W., 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Delft van, M. & De Jong, Th., 2010. Onderzoek naar flora en fauna in het Buitengebied West te Amersfoort. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg.
- Dijk van, S., 2013. Tussenrapportage Natuuronderzoek Bethanië. Tussenrapportage van het natuuronderzoek (met name vleermuisonderzoek) na een oriënterend veldbezoek en twee vleermuisbezoeken in najaar 2013 (d.d. 22-10-2013). Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg.
- DDP Architectuur. Herontwikkeling Bethanië Amersfoortsestraat 119 Soesterberg – verkavelingsplan variant B. proj.nr. A059. Tek. Nr. V005.
- Harvey Otten & DDP Architectuur. Bethanië “waar thuis komen als vakantie voelt”. Bethanië Soesterberg 23-08-2013.
- Husting, F. & Vergeer, J., 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Jong, Th. de, 2013. Natuurtoets Bethanië te Soesterberg. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg.
- Stam, S. M. E. en H. van Arkel, 1994. Werkdocument Ecologische Verbindingszones Provincie Utrecht. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Wildschut, J.T., Brijker, H.J. & Van den Dool, E., 2004. Oude boskernen van de Utrechtse Heuvelrug. provincie Utrecht, sector Ecologisch onderzoek en Groene regelgeving (RER), mei 2004.

Websites

- Verspreidingsgegevens van inheemse zoogdieren via www.zoogdieratlas.nl. Website voor het laatst geraadpleegd op 16-01-2014.
- Beslisboom Nee Tenzij Ecologische Hoofdstructuur via www.provincie-utrecht.nl. Website voor het laatst geraadpleegd op 16-01-2014.
- Ruimtelijke plannen.nl Website voor het laatst geraadpleegd op 31-01-2014.
- Soest.nl Website voor het laatst geraadpleegd op 31-01-2014.